

Załącznik nr 1

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

Ja niżej podpisana/y
(imię i nazwisko)

Zamieszkała/y
(adres zamieszkania)

legitymująca/y się dowodem osobistym

wydanym przez

o ś w i a d c z a m, że

- nie byłam/em karana/y za przestępstwo popełnione umyślnie lub przestępstwo skarbowe,
- nie jest prowadzone przeciwko mnie postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe,
- korzystam w pełni z praw publicznych i posiadam pełną zdolność do czynności prawnych.

.....
(miejsowość, data)

.....
(podpis)

Załącznik nr 2

**OŚWIADCZENIE O ZAPOZNANIU SIĘ Z POLITYKĄ OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 5 W BYTOMIU**

Ja niżej podpisana/y
(imię i nazwisko)

oświadczam że, zapoznałam/em się z *Polityką ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole Podstawowej nr 5 w Bytomiu* i zobowiązuję się do jej przestrzegania.

.....
(miejsowość, data)

.....
(podpis)

Załącznik nr 3

Zasady bezpiecznej rekrutacji w Szkole Podstawowej nr 5 w Bytomiu

1. Dyrektor, przed zatrudnieniem pracownika w Szkole, poznaje jego dane osobowe, kwalifikacje kandydata/kandydatki, w tym stosunek do wartości podzielanych przez Szkołę, takich jak ochrona praw dzieci i młodzieży i szacunek do ich godności.
2. Dyrektor Szkoły dba o to, by osoby przez niego zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenia oraz stażyści) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z uczniami w Szkole.
3. W związku z pkt 2 dyrektor Szkoły może żądać danych (w tym dokumentów) dotyczących:
 - 1) wykształcenia,
 - 2) kwalifikacji zawodowych,
 - 3) przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata/kandydatki.
4. W każdym przypadku dyrektor Szkoły musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez niego zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Powinien znać:
 - 1) imię (imiona) i nazwisko,
 - 2) datę urodzenia,
 - 3) dane kontaktowe osoby zatrudnianej.
5. Dyrektor Szkoły może poprosić kandydata/kandydatkę o przedstawienie referencji z poprzednich miejsc zatrudnienia lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki. Niepodanie tych danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę. Szkoła nie może bowiem samodzielnie prowadzić tzw. screeningu osób ubiegających się o pracę, gdyż ograniczają ją w tym zakresie przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO) oraz Kodeksu pracy.
6. Dyrektor Szkoły przed zatrudnieniem kandydata/kandydatki uzyskuje jego/jej dane osobowe, w tym dane potrzebne do sprawdzenia danych w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (Rejestr z dostępem ograniczonym).
7. Aby sprawdzić osobę w Rejestrze dyrektor Szkoły potrzebuje następujących danych kandydata/kandydatki:
 - 1) imię i nazwisko,
 - 2) data urodzenia,
 - 3) PESEL,
 - 4) nazwisko rodowe,
 - 5) imię ojca,
 - 6) imię matki.
8. Wydruk z Rejestru przechowuje się w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.
9. Dyrektor Szkoły przed zatrudnieniem kandydata/kandydatki uzyskuje od kandydata/kandydatki informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
10. Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie, wówczas powinna przedłożyć również informację z Rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z Rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla ww. celów.

11. Od kandydata/kandydatki - osoby posiadającej obywatelstwo inne niż polskie - dyrektor Szkoły pobiera również oświadczenie o państwie lub państwach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.
12. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności, nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/kandydatka zobowiązani są złożyć pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie byli prawomocnie skazani w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwu określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, oraz nie wydano wobec nich innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścili się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi.
13. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: „Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.
14. Dyrektor Szkoły jest zobowiązany do domagania się od osoby zatrudnianej na stanowisku nauczyciela zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego.
15. W przypadku niemożliwości przedstawienia zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego dyrektor Szkoły uzyskuje od kandydata/kandydatki oświadczenie o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych.

Załącznik nr 4

Przykładowe symptomy, mogące świadczyć, że dziecko jest ofiarą przemocy

- I. Krzywdzeniem jest:
 1. Przemoc – zachodzi wówczas, gdy jakaś osoba odnosi się do drugiej w sposób niezgodny z wymaganiami relacji, która je łączy. Rodzaje przemocy:
 - 1) przemoc fizyczna – jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne.
 - 2) Przemoc emocjonalna – to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikt dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać. Jej celem jest naruszenie godności osobistej.
 - 3) Wykorzystywanie seksualne – to każde zachowanie, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia kosztem dziecka. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie dziecka, współżycie z dzieckiem) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm). Przemoc ta może być jednorazowym incydentem lub powtarzać się przez dłuższy czas.
 2. Zaniedbywanie – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych dziecka przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnianie mu odpowiedniego pożywienia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, brak dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego, awantury lub libacje alkoholowe w obecności dziecka.
- II. Objawy fizyczne i somatyczne krzywdzenia występujące u dziecka.
 1. Charakterystyczne cechy obrażeń fizycznych specyficznych dla maltretowania:
 - 1) lokalizacja obrażeń,
 - 2) obrażenia powtarzają się i są niewyjaśnione,
 - 3) pojawiają się z pewną regularnością,
 - 4) są nieleczone, stare i nowe, różne co do „wieku”.
 2. Podejrzenia co do nieprzypadkowego źródła urazów mogą wzmacniać następujące czynniki:
 - 1) zwlekanie rodziców ze zgłoszeniem się z dzieckiem do lekarza w przypadku urazu,
 - 2) niewystarczające lub nieprawdopodobne wyjaśnienia obrażeń,
 - 3) niezgodność w opisie przyczyn pojawienia się obrażeń w relacji dziecka i rodziców,
 - 4) w rodzinie wcześniej występowały przypadki krzywdzenia dzieci,
 - 5) rodzic (rodzice)/opiekun (opiekunowie) są alkoholikami, narkotyzują się, są chorzy psychicznie.
 3. Obrażenia specyficzne dla rozpoznania przemocy fizycznej:
 - 1) siniaki na częściach miękkich, w tym ślady szczypania (policzki, brzuch, pośladki, ramiona, przedramię, łydki, uda),
 - 2) siniaki w kształcie dłoni na policzkach i pośladkach,
 - 3) siniaki po obu stronach małżowiny usznej lub naderwania i zniekształcenia małżowin,
 - 4) wyraźnie zaznaczone kształty przedmiotów, które zostały użyte do bicia (paska, klamry, kabla, kija, patelni itp.),

- 5) długie i głębokie zadrapania, cięcia (np. ostrzem brzytwy, nożem itp.) tzw. podbite oczy, głębokie poparzenia o regularnych kształtach (żelazko, lokówka, itp.),
 - 6) ślady ugryzień,
 - 7) łysienie lub tzw. łyse plamy - mogą być pourazowe, gdy rodzice ciągną dziecko za włosy lub być wynikiem silnego stresu emocjonalnego,
 - 8) wybite zęby, złamane żebra.
4. Symptomy i obrażenia specyficzne mogące wskazywać na wykorzystywanie seksualne:
 - 1) ciąża,
 - 2) problemy z drogami moczowo – płciowymi,
 - 3) siniaki na klatce piersiowej, pośladkach, podbrzuszu, udach.
 5. Część z wymienionych symptomów i obrażeń nie jest możliwa do zaobserwowania. Można jednak wnioskować o nich obserwując częste prośby dziecka o możliwość skorzystania z WC, jego trudności w chodzeniu, siadaniu czy wykonywaniu pewnych ćwiczeń gimnastycznych.
 6. Symptomy fizyczne zaniedbywania dziecka w rodzinie:
 - 1) bardzo niska higiena osobista,
 - 2) brudne, stale noszone ubranie,
 - 3) nieodpowiednie do pogody i rozmiarów ciała dziecka ubranie,
 - 4) ślady licznych ukąszeń (pchły, pluskwy),
 - 5) dziecko jest stale głodne,
 - 6) zbyt niska wobec wieku waga i wzrost lub wręcz wychudzenie,
 - 7) chroniczne choroby,
 - 8) choroby nieleczone,
 - 9) urazy,
 - 10) ropne zapalenia skóry,
 - 11) próchnica zębów,
 - 12) zły stan higieny jamy ustnej,
 - 13) oznaki odmrożeń,
 - 14) ciągłe zmęczenie,
 - 15) apatia.
- III. Specyficzne symptomy zachowania dziecka.
1. Behawioralne symptomy krzywdzenia fizycznego:
 - 1) poszukiwanie przez dziecko stałej uwagi nauczyciela,
 - 2) tzw. ciągle czepianie się, „lepienie się” do dorosłych,
 - 3) tzw. „zimne wyczekiwanie” polegające na tym, iż dziecko stale obserwuje dorosłych,
 - 4) ciągły tzw. „niemądry” uśmiech, stosowany przez dzieci, by wydać się bardziej przyjaznymi,
 - 5) postawy ekstremalne: wrogość, agresja, napady złości - nadmierna uległość, wycofywanie się,
 - 6) zbyt pośpieszne przeproszanie,
 - 7) wyraźny brak radości życia,
 - 8) opory przed rozbieraniem się np. na lekcjach wf lub do badania lekarskiego,
 - 9) lęk przed powrotem do domu,
 - 10) noszenie ubrań zakrywających kończyny górne i dolne nawet w upalne dni,
 - 11) gwałtowne uniki (np. kulenie się) w odpowiedzi na próbę dotknięcia.

2. Behawioralne symptomy wykorzystywania seksualnego:

- 1) zbytńia erotyzacja dziecka,
- 2) używanie nowych, niespotykanych dotąd nazw organów i czynności płciowych,
- 3) obsceniczne wyrazy i zwroty,
- 4) wypowiedzi, teksty pisane, rysunki o kontekście seksualnym,
- 5) wagarowanie,
- 6) wycofanie się z kontaktów społecznych,
- 7) złe relacje z rówieśnikami,
- 8) generalny brak zaufania - dziecko nie ufa nikomu,
- 9) częste napady złości i złego humoru lub trudne do wytłumaczenia zmiany zachowań,
- 10) przerywanie aktywności, które dotychczas sprawiały dziecku przyjemność,
- 11) niska samoocena i stałe poczucie winy,
- 12) mówienie o sobie, że jest się złym,
- 13) samookaleczenia, myśli i próby samobójcze,
- 14) wrogość wobec samego siebie,
- 15) uciezki z domu,
- 16) lęk i niechęć do przebywania z określonymi dorosłymi,
- 17) wyraźna niechęć przed powrotem do domu,
- 18) zaburzenia jedzenia z rozwinięciem w anoreksję lub bulimię,
- 19) obawa, niechęć przed badaniami medycznymi,
- 20) niechęć do rozbierania się.

3. Symptomy przedstawione powyżej często mają charakter ogólny i nie różnią się od objawów będących następstwem innych traumatycznych przeżyć powodujących u dziecka napięcie i niepokój. Określa się je jako przejawy stresu pourazowego (PTDS).

4. Zespół stresu pourazowego to rodzaj zaburzenia lękowego, który charakteryzuje:

- 1) przeżywanie na nowo urazowej sytuacji,
- 2) poczucie odrętwienia i przytępienia uczuciowego,
- 3) odizolowanie od innych ludzi,
- 4) niezdolność do przeżywania przyjemności,
- 5) unikanie działań i sytuacji, które mogłyby przypomnieć przeżyty uraz,
- 6) stan nadmiernego pobudzenia wegetatywnego,
- 7) lęk,
- 8) depresja,
- 9) myśli samobójcze.

IV. Symptomy, które mogą świadczyć, że dziecko jest ofiarą przemocy psychicznej lub fizycznej.

1. Zachowanie:

- 1) regres w rozwoju i funkcjonowaniu,
- 2) trudności szkolne,
- 3) izolowanie się od otoczenia,
- 4) wycofanie się z wcześniejszych aktywności,
- 5) apatia,
- 6) unikanie kontaktów z rówieśnikami,
- 7) agresja i zachowania autodestrukcyjne (samookaleczenia, próby samobójcze, zaburzenia odżywiania, uzależnienia, wchodzenie w sytuacje ryzykowne),
- 8) przestępczość.

2. Psychosomatyka:

- 1) zróżnicowane objawy, takie jak: bóle głowy, brzucha, bóle wędrujące niejasnego pochodzenia,
- 2) moczenie, zanieczyszczanie,
- 3) wysypki i inne zmiany na skórze,
- 4) wypadanie włosów,
- 5) zaburzenia snu,
- 6) zahamowanie rozwoju fizycznego,
- 7) spadek wagi ciała,
- 8) czynności natrętne, fobie,
- 9) choroby o nieustalonej etiologii.

3. Objawy fizyczne na ciele dziecka:

- 1) pręgi na plecach, nogach i rękach,
- 2) pęknięcia skóry,
- 3) strupy w miejscach przyczepu małżowin usznych do czaszki,
- 4) krwawe wylewy do obu gałek ocznych,
- 5) ślady od przypalania papierosem przypominające ślady po ospie,
- 6) zasinienia na ciele dziecka, szczególnie takie, kiedy jeden ślad pokrywa się z drugim,
- 7) liczne, na różnym etapie gojenia ślady odbitej dłoni na ciele dziecka,
- 8) krwawe sine ślady na podszwach stóp.

4. Dziecko może mieć myśli, które komunikuje w następujący sposób:

- 1) jestem zły,
- 2) jestem winny, nic nie wart,
- 3) zasługuję na to,
- 4) nic mi się nie udaje,
- 5) nikt mnie nie rozumie,
- 6) nikt mi nie uwierzy,
- 7) wszyscy mają lepiej,
- 8) świat tak wygląda,
- 9) nic się nie może zmienić,
- 10) nikt mi nie pomoże,
- 11) dorośli są źli,
- 12) nie mogę nikomu ufać,
- 13) sprawca mnie nienawidzi/kocha mnie, jestem dla niego wyjątkowa/y, zależy mu na mnie,
- 14) nikt nie może się o tym dowiedzieć, bo co się wtedy stanie.

V. Symptomy, które mogą świadczyć, że dziecko jest ofiarą przemocy seksualnej.

1. Zachowanie:

- 1) regres w rozwoju i funkcjonowaniu,
- 2) trudności szkolne,
- 3) izolowanie się od otoczenia,
- 4) wycofanie się z wcześniejszych aktywności,
- 5) apatia, unikanie kontaktów z rówieśnikami,
- 6) agresja i zachowania autodestrukcyjne (samookaleczenia, próby samobójcze, zaburzenia odżywiania, uzależnienia, wchodzenie w sytuacje ryzykowne),

- 7) przestępczość,
- 8) erotyzacja zachowań w relacjach z rówieśnikami i osobami dorosłymi,
- 9) zabawy/aktywności nieadekwatne do fazy rozwojowej, wskazujące na podwyższony poziom seksualizacji,
- 10) nieadekwatna do wieku wiedza na temat anatomii, fizjologii i seksualności człowieka,
- 11) koncentracja na problematyce seksualnej w wypowiedziach, zabawach, wytworach plastycznych,
- 12) naporowa masturbacja utrudniająca realizację zadań,
- 13) nadreaktywność, nadmierne pobudzenie emocjonalne.

2. Psychosomatyka:

- 1) zróżnicowane objawy, takie jak: bóle głowy, brzucha, bóle wędrujące niejasnego pochodzenia,
- 2) moczenie, zanieczyszczanie,
- 3) wysypki i inne zmiany na skórze,
- 4) wypadanie włosów,
- 5) zaburzenia snu,
- 6) zahamowanie rozwoju fizycznego,
- 7) spadek wagi ciała,
- 8) czynności natrętne, fobie,
- 9) choroby o nieustalonej etiologii.

3. Objawy fizyczne/somatyczne:

- 1) choroby weneryczne przenoszone drogą płciową,
- 2) ciąża.

4. Dziecko może mieć myśli, które komunikuje w następujący sposób:

- 1) jestem zły, winny, brudny, nic nie wartym,
- 2) zasługuję na to, nic mi się nie udaje,
- 3) nikt mnie nie rozumie, nikt mi nie uwierzy,
- 4) wszyscy mają lepiej, świat tak wygląda, nic się nie może zmienić,
- 5) nikt mi nie pomoże,
- 6) dorośli są źli, nie mogę im ufać,
- 7) sprawca mnie nienawidzi/kocha mnie, jestem dla niego wyjątkowa/y, zależy mu na mnie,
- 8) nikt nie może się o tym dowiedzieć,
- 9) muszę dochować tajemnicy,
- 10) uporczywe doświadczenie przeżytego urazu w snach i na jawie (w zabawie, wspomnieniach, skojarzeniach).

Załącznik nr 5

Ustalone w Szkole Podstawowej nr 5 w Bytomiu zasady bezpiecznych relacji personel- dziecko oraz dziecko - dziecko

I. Zasady bezpiecznych relacji personelu z dzieckiem w Szkole obowiązują wszystkich pracowników.

II. Relacje personelu Szkoły.

1. Każdy pracownik Szkoły jest zobowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z uczniami w Szkole i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych uczniów. Każdy pracownik zobowiązany jest działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.

III. Komunikacja z dziećmi.

1. W komunikacji z dziećmi w Szkole pracownik zobowiązany jest:

- 1) zachować cierpliwość i szacunek,
- 2) słuchać uważnie ucznia i udzielać mu odpowiedzi adekwatnych do jego wieku i danej sytuacji,
- 3) informować dziecko o podejmowanych decyzjach jego dotyczących, biorąc pod uwagę jego oczekiwania,
- 4) szanować prawo dziecka do prywatności; jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić ucznia, należy wyjaśnić mu to najszybciej jak to możliwe, jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z uczniem na osobności, należy zostawić uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbać, aby być w zasięgu wzroku innych; można też poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy,
- 5) zapewniać uczniów, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć nauczycielowi/pracownikowi Szkoły lub wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

2. Pracownikowi zabrania się:

- 1) zawstydzania, upokarzania, lekceważenia i obrażania małoletniego oraz podnoszenia głosu na ucznia w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa ucznia lub innych uczniów,
- 2) ujawniania informacji wrażliwych dotyczących ucznia wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych uczniów; obejmuje to wizerunek ucznia, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej,
- 3) zachowywania się w obecności uczniów w sposób niestosowny; obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec ucznia relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).

IV. Działania realizowane z dziećmi

1. Pracownik zobowiązany jest:

- 1) doceniać i szanować wkład dziecka w podejmowane działania, aktywnie go angażować i traktować równo bez względu na jego płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd,
- 2) unikać faworyzowania uczniów.

2. Pracownikowi zabrania się:

- 1) nawiązywania z uczniem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, składania mu propozycji o nieodpowiednim charakterze; obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie uczniom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę,
- 2) utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych; dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków uczniów, jeśli dyrekcja Szkoły nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów oraz samych dzieci,
- 3) proponowania dziecku alkoholu, wyrobów tytoniowych, nielegalnych substancji, jak również używania ich w obecności dziecka,
- 4) przyjmowania pieniędzy, wartościowych prezentów od dzieci, od rodziców/opiekunów uczniów,
- 5) wchodzenia w relacje jakiejkolwiek zależności wobec dziecka lub jego rodziców/opiekunów, zachowywania się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych (nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków).

3. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie uczniem przez pracownika lub pracownikiem przez ucznia, muszą być przedstawione dyrektorowi Szkoły. Jeśli pracownik jest ich świadkiem, zobowiązany jest reagować stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

V. Kontakt fizyczny z dzieckiem

1. Jakiegokolwiek przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby ucznia w danym momencie, uwzględnia jego wiek, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego.

2. Pracownik zobowiązany jest:

- 1) kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję ucznia, pytając go o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy jego dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie,
- 2) być zawsze przygotowanym na wyjaśnienie swoich działań,
- 3) zachować szczególną ostrożność wobec ucznia, który doświadczył nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania; takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że będzie on dążył do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi; w takich sytuacjach pracownik powinien reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc uczniowi zrozumieć znaczenie osobistych granic.

3. Pracownikowi zabrania się:

- 1) bicia, szturchania, popychania oraz naruszania integralności fizycznej ucznia w jakikolwiek inny sposób,
- 2) dotykania ucznia w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny,
- 3) angażowania się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z uczniem czy brutalne zabawy fizyczne.

4. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec ucznia pracownik zobowiązany jest unikać innego niż niezbędny kontakt fizyczny z nim. W każdej czynności pielęgnacyjnej i higienicznej, związanej z pomaganiem uczniowi np. w ubieraniu się i rozbieraniu, pracownikowi powinna asystować druga osoba zatrudniona w Szkole.
5. Podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z uczniem w jednym łóżku lub w jednym pokoju.
6. Kontakt fizyczny z uczniem musi być jawny, nieukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli pracownik będzie świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub uczniów, zobowiązany jest zawsze poinformować o tym osobę odpowiedzialną (np. nauczyciela, dyrektora) i/lub postępować zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.

VI. Kontakt z uczniem poza godzinami pracy.

1. Obowiązuje zasada, że kontakt z uczniami uczęszczającymi do Szkoły powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.
2. Pracownikowi zabrania się zapraszania uczniów do swojego miejsca zamieszkania, spotykania się z nimi poza godzinami pracy.
3. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z uczniami i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, dziennik elektroniczny).
4. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z uczniami poza godzinami pracy, pracownik zobowiązany jest poinformować o tym dyrektora Szkoły, a rodzice/opiekunowie uczniów muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
5. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli uczniowie i rodzice/opiekunowie uczniów są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych uczniów, ich rodziców oraz opiekunów.

VII. Bezpieczeństwo online

1. Pracownik powinien być świadomy cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania swojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, a także własnych działań w internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których można spotkać uczniów/uczennice, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzysta. Jeśli profil pracownika jest publicznie dostępny, to również uczniowie i ich rodzice/opiekunowie mają wgląd w cyfrową aktywność pracownika.
2. Pracownik zobowiązany jest wyłączać lub wyciszać osobiste urządzenia elektroniczne w trakcie lekcji.

VIII. Zasady zapewniające bezpieczne relacje rówieśnicze.

1. Dzieci są zapoznawane z normami i zasadami obowiązującymi na terenie Szkoły.

2. Pracownicy Szkoły podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażania emocji w sposób nie krzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowania zasad życzliwych, opartych na wzajemnym szacunku.
3. Niedopuszczalne są zachowania z obszarów przemocowych: cielesne (szarpanie, bicie, popychanie), słowne (wzywanie, wyśmiewanie), zmuszanie, negowanie uczuć.
4. W każdej sytuacji dziecko jest informowane o konsekwencji zachowania i możliwych działaniach naprawczych.
5. Pozytywne zachowania dzieci wzmacniane są poprzez nagradzanie: słowne (pochwała indywidualna, pochwała na forum klasy), indywidualne systemy motywacyjne opracowane w zespołach klasowych.
6. Pracownicy towarzyszą dzieciom w sytuacjach trudnych, wspierają w poszukiwaniu rozwiązań w sytuacjach konfliktowych.
7. Pracownicy dbają o bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w Szkole, monitorują relacje rówieśnicze, są uważni na sytuacje związane z zagrożeniem zdrowia i życia.

Załącznik nr 6

KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko dziecka, klasa

.....

2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)

.....

.....

.....

3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia

.....Data.....

4. Opis działań podjętych przez pedagoga, wychowawcę lub innego pracownika.

Data	Działanie

5. Spotkania z opiekunami dziecka.

Data	Działanie

6. Forma podjętej interwencji:

a) Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

b) Wniosek o wgląd w sytuację dziecka.

c) Inny rodzaj interwencji

Jaki?.....
.....
.....
.....

7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencje)

.....

Data interwencji

8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli Szkoła je uzyskała, działania placówki, działania rodziców.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Podpis pracownika.....

Załącznik nr 7

Zasady ochrony wizerunku ucznia i danych osobowych dzieci

1. Zasady powstały w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. We wszystkich działaniach pracownicy Szkoły kierują się odpowiedzialnością i rozwagą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków uczniów.
2. Dzielenie się zdjęciami i filmami służy Szkole celebrowaniu sukcesów uczniów, dokumentowaniu działań podejmowanych przez Szkołę i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo uczniów. Wykorzystując zdjęcia/nagrania Szkoła pokazuje szeroki przekrój uczniów - chłopców i dziewcząt, dzieci w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujących różne grupy etniczne.
3. Rodzice/opiekunowie uczniów decydują, czy wizerunek ich dziecka zostanie zarejestrowany, wyrażając na to pisemną zgodę.
4. Zgoda rodziców/opiekunów na wykorzystanie wizerunku ich dziecka jest tylko wtedy wiążąca, jeśli uczniowie i rodzice/opiekunowie zostali poinformowani o sposobie wykorzystania zdjęć/nagrań i ryzyku wiążącym się z publikacją wizerunku.
5. Szkoła dba o bezpieczeństwo wizerunków dzieci poprzez:
 - 1) uzyskanie pisemnej zgody rodziców/opiekunów przed zrobieniem i publikacją zdjęcia/nagrania,
 - 2) udzielenie wyjaśnień, w jakim celu zdjęcie/nagranie dziecka zostanie wykorzystane, jak Szkoła będzie przechowywać te dane i jakie potencjalne ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/nagrań online,
 - 3) rezygnację z ujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o uczniu, dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem ucznia (np. w przypadku zbiorów indywidualnych organizowanych przez Szkołę).
6. Szkoła zmniejsza ryzyko kopiowania i niestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań swoich uczniów poprzez przyjęcie następujących zasad:
 - 1) wszyscy uczniowie znajdujący się na zdjęciu/naganiu muszą być ubrani, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie jest dla ucznia poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście,
 - 2) zdjęcia/nagrania uczniów koncentrują się na czynnościach wykonywanych przez uczniów i w miarę możliwości przedstawiają grupę, a nie pojedyncze osoby,
 - 3) wszystkie podejrzania i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków uczniów są rejestrowane i zgłaszane dyrekcji, podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.
7. Jeśli rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej (wynajętemu fotografowi lub kamerzyście), Szkoła zadba o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży poprzez zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych, poinformowanie rodziców/opiekunów oraz uczniów, że osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia, i upewnienie się, że rodzice/opiekunowie udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci.
8. Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców/opiekunów ucznia nie jest wymagana.

9. W sytuacjach, w których rodzice/opiekunowie lub widzowie szkolnych wydarzeń i uroczystości itd. rejestrują wizerunki swoich dzieci do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:

- 1) wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki uczniów i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci - przez ich rodziców/opiekunów,
- 2) zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki uczniów nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice lub opiekunowie tych uczniów wyrażą na to zgodę,

10. Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez Szkołę wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę dyrekcji Szkoły.

11. Personelowi Szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku ucznia na terenie instytucji bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna ucznia oraz bez zgody dyrekcji.

12. Personel Szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z uczniem, nie przekazuje mediom kontaktu do rodziców/opiekunów uczniów i nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie ucznia lub jego rodzica/opiekuna. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.

13. Rodzic/opiekun prawny dziecka może w trakcie roku szkolnego wycofać zgodę na przetwarzanie danych osobowych dziecka poprzez wypełnienie odpowiedniego wniosku.

Załącznik nr 8

Zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych

1. Infrastruktura sieciowa Szkoły umożliwia dostęp do internetu, zarówno personelowi, jak i uczniom, w czasie zajęć, a personelowi również poza zajęciami.
2. Sieć jest monitorowana, tak aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Rozwiązania organizacyjne na poziomie Szkoły bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
4. Osobą odpowiedzialną za bezpieczeństwo w sieci w Szkole jest osoba wyznaczona przez dyrektora Szkoły.
5. Do obowiązków tej osoby należy:
 - 1) zabezpieczenie sieci internetowej Szkoły przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego, nowoczesnego oprogramowania,
 - 2) aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb.
6. W przypadku dostępu do internetu realizowanego pod nadzorem pracownika ma on obowiązek informowania uczniów o zasadach bezpiecznego korzystania z internetu. Pracownik Szkoły czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z internetu przez uczniów podczas zajęć.
7. W miarę możliwości osoba odpowiedzialna za internet przeprowadza z uczniami cykliczne warsztaty dotyczące bezpiecznego korzystania z internetu.

Załącznik nr 9

Wzór ankiety monitorującej poziom realizacji *Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole Podstawowej nr 5 w Bytomiu*

1. Czy zapoznała się Pani/Pan z dokumentem *Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem* ?

- Tak
- Nie

2. Czy stosuje Pani/Pan w swojej pracy zapisy tego dokumentu?

- Tak
- Nie

3. Czy Pani/Pana zdaniem w SP5 przestrzegane są zapisy *Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem*?

- Tak
- Nie

4. Czy zaobserwowała Pani/Pan naruszenie zasad zawartych w *Polityce ochrony dzieci przed krzywdzeniem* przez innego pracownika Szkoły?

- Tak
- Nie

Jeśli Tak – jakie zasady zostały Pani/Pana zdaniem naruszone?

.....

.....

.....

.....

5. Czy potrafi Pani/Pan rozpoznawać objawy krzywdzenia dzieci?

- Tak
- Nie

6. Czy wie Pani/Pan jak reagować na objawy krzywdzenie dzieci?

- Tak
- Nie

8. Czy ma Pani/Pan jakieś uwagi/ poprawki/ sugestie dotyczące *Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem*?

Jeśli tak proszę wymienić:

.....

.....

.....

.....